

vel tidligere været bestemt til Invalidhospitalet; det synes imidlertid, som om man senere er kommen tilbage fra den Beslutning, og der vil da vistnok heller ikke med Hensyn til denne Eiendoms Realisation frembyde sig nogen Banffelighed.

Monrad: Der er vistnok i denne Sag og navnlig ved dette Punkt, som her nærmest har været under Forhandling, to Hensyn, at tage i lige væsentlig Betragtning; det ene er Hensynet til Finantserne og det andet til vedkommende Jordbrugeres Lary, og man kan ikke ubeløffende tage det ene Hensyn, da man derved vilde tilfidesætte det andet, der er af en ligesaa stor Vægt og Betydning. Det forekommer mig, at man under denne Discussion er gaaet noget eensidigt frem, idet man, naar der har været Tale om Forpagtere, har holdt sig ene til det finantsele Standpunkt, og ubetinget har villet have Auction, hvorimod man, naar der har været Tale om Fæstere paa Godset, har lagt overveiende Vægt paa det andet Punkt. Jeg troer imidlertid, at man ogsaa, hvad Forpagterne angaaer, ikke kan tilfidesætte en vis Billighed, og det er netop en af Grundene, hvorfor jeg var med at udtrykke det Ønske, at Finantsebestyrelsen vilde søge at afhænde ogsaa Hovedgaardene, fordi jeg troer, at, dersom man vilde forpagte dem bort underhaanden, udsætter man sig for, at en Mængde Hensyn, som ikke burde komme i Betragtning, dog ville vide at gøre sig gjældende, og dersom man gjør det til en ubetinget Regel, at enhver Forpagtning skal sættes til Auction, saa tilfidesætter man i mange Tilfælde de billige Hensyn, som ere nødvendige for Godsets Lary, og som den private Godseier vil kunne tage. Netop derfor var det, at man ønskede, at Staten skulde see at stille sig af med disse Eiendomme. Jeg kan heller ikke lægge nogen afgjørende Vægt paa den Betragtning, som den høitagtede Finantseminister anførte, at man

vel maatte vogte sig for at sælge dem under deres Værdie — maaskee jeg ikke har opfattet hans Ord ganske rigtigt — men det forekommer mig, at han udtrykte sig saaledes. Vi maae nemlig lægge Mærke til, at under de nærværende Coniuncturer kan Staten staae sig ved at sælge dem ikke ubetydelige Procent under den Priis, som man til andre Tider vilde kunne opnaae, thi vi maae erindre, at de Penge, som Staten bruger, de ere meget dyre, og som Folge heraf vilde Staten altsaa, naar den kunde faae Penge ved at sælge Jordgods, kunne gjøre Afslag af et ikke ubetydeligt Antal Procenter. Dertil kommer, at naar de kongelige Obligationer staae dybt under Pari, og de 3 Procents staae i 70, istedetfor at de i gunstige Tider have nærmet sig, jeg troer næsten til 90, naar de 4 Procents staae lidt over 80, medens de i gunstige Tider staae ikke ubetydeligt over Pari, saa vil Staten selv med de ringere Summer, som muligviis kunde indkomme ved Afhændelsen, dog kunne formindfke i en forholdsviis betydelig Grad Statsgjælden, og at der altsaa i Virkeligheden ikke vil være noget Tab, selv om der kom en mindre Sum ind ved Afhændelsen, da Coniuncturerne i det Hele taget ere saaledes, at Penge have en stor Værdie, og at Staten med dem kan udrette mere. Jeg kan heller ikke sætte mig ned uden at gaae med et Par Ord ind paa den omtalte Resolution af 1ste Juli 1846, der har en stor og vigtig Betydning for Statens Oeconomie med Hensyn til de store Godser, der ere den underlagte. Jeg kan ikke nægte, at denne Resolution, baade dengang den udkom, og ogsaa senere, da jeg nærmere blev bekendt med Reglerne for Afhændelsen, er forekommet mig for en Deel at være bygget paa Blandværk, at den Billighed, som man søger at vise Brugerne, er deelviis, jeg siger ikke aldeles, men de elviis et Blandværk.